

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 26

«ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ»

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα - Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Τα κείμενα της ενότητας βασίζονται στη διεθνή βιβλιογραφία και έχουν διαμορφωθεί με αναφορά στο έργο του *Christos I. Negkakis*, Professor of Accounting και μέλους του Board of Directors του University of Macedonia, αποτελώντας επιστημονική βάση για την κατανόηση και εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IAS) και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS).

ΣΚΟΠΟΣ

Το ΔΛΠ 26 παρέχει οδηγίες σχετικά με τη λογιστική αντιμετώπιση και την παρουσίαση των προγραμμάτων παροχών εξόδου από την υπηρεσία προς όλους τους συμμετέχοντες, ως μία ομάδα. Δεν ασχολείται με τις αναφορές προς μεμονωμένους συμμετέχοντες, σχετικά με τα δικαιώματά τους στις παροχές εξόδου από την υπηρεσία.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το ΔΛΠ 26 ουσιαστικά συμπληρώνει το ΔΛΠ 19, αφού αναφέρεται στην κατάρτιση των οικονομικών αναφορών των φορέων των προγραμμάτων παροχών εξόδου από την υπηρεσία.

(Το ΔΛΠ 19 αναφέρεται στον προσδιορισμό του κόστους των παροχών εξόδου από την υπηρεσία στις οικονομικές καταστάσεις των εργοδοτών, που έχουν τέτοια προγράμματα.)

Τα προγράμματα παροχών εξόδου από την υπηρεσία μπορεί να αναφέρονται και ως «συνταξιοδοτικά προγράμματα», «προγράμματα συνταξιοδότησης λόγω ορίου ηλικίας» ή «προγράμματα λόγω αφυπηρέτησης».

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Τα προγράμματα παροχών εξόδου από την υπηρεσία μπορεί να είναι: προγράμματα καθορισμένων εισφορών ή προγράμματα καθορισμένων παροχών.
- Αρκετά προγράμματα απαιτούν τη δημιουργία χωριστών φορέων, που μπορεί να έχουν αυτοτελή νομική υπόσταση ή και θεματοφύλακες, στους οποίους καταβάλλονται εισφορές και από τους οποίους καταβάλλονται οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία. Το παρόν Πρότυπο εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το αν έχει δημιουργηθεί ένας τέτοιος φορέας και αν υπάρχουν ή όχι θεματοφύλακες.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Τα προγράμματα παροχών εξόδου από την υπηρεσία με περιουσιακά στοιχεία επενδυμένα σε ασφαλιστικές εταιρείες υπόκεινται στις ίδιες λογιστικές και κεφαλαιακές υποχρεώσεις, όπως τα σχέδια ιδιωτικών επενδύσεων, άρα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου.

Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία το συμβόλαιο με την ασφαλιστική εταιρεία είναι στο όνομα ενός ορισμένου συμμετέχοντος ή ακόμη και μιας ομάδας συμμετεχόντων και η δέσμευση της παροχής εξόδου από την υπηρεσία αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της ασφαλιστικής εταιρείας.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το παρόν Πρότυπο δεν ασχολείται με άλλες μορφές παροχών απασχόλησης προσωπικού, όπως αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία, διευθετήσεις αναβαλλόμενων αποζημιώσεων, παροχές αποχώρησης μετά από μακροχρόνια υπηρεσία, ειδικά προγράμματα πρόωρης εξόδου από την υπηρεσία ή οικειοθελούς αποχώρησης, προγράμματα υγείας και πρόνοιας ή πρόσθετων παροχών.

Προγράμματα του τύπου κρατικών κοινωνικών ασφαλίσεων αποκλείονται επίσης από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Προγράμματα παροχών εξόδου από την υπηρεσία είναι συμφωνίες βάσει των οποίων η οικονομική οντότητα χορηγεί παροχές στο προσωπικό της, κατά ή μετά τη λήξη της υπηρεσίας (είτε με τη μορφή ετήσιου εισοδήματος είτε με ένα εφάπαξ ποσό), όταν τέτοιες παροχές ή οι εισφορές των εργοδοτών προς αυτές, μπορεί να προσδιοριστούν ή να εκτιμηθούν, πριν από την έξοδο από την υπηρεσία, με βάση τους όρους ενός εγγράφου ή την πρακτική της οικονομικής οντότητας.

Προγράμματα καθορισμένων εισφορών είναι προγράμματα παροχών εξόδου από την υπηρεσία, σύμφωνα με τα οποία τα ποσά που είναι καταβλητέα ως παροχές εξόδου από την υπηρεσία προσδιορίζονται με βάση τις εισφορές σε ένα φορέα και τις αποδόσεις της επένδυσης αυτής.

Προγράμματα καθορισμένων παροχών είναι προγράμματα παροχών εξόδου από την υπηρεσία, σύμφωνα με τα οποία τα ποσά που είναι καταβλητέα για παροχές εξόδου από την υπηρεσία προσδιορίζονται με ένα μαθηματικό τύπο, που συνήθως βασίζεται στις αποδοχές των εργαζομένων και/ή στα έτη υπηρεσίας.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Χρηματοδότηση είναι η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων σε μια οντότητα (τον φορέα) χωριστή από την οικονομική οντότητα, για την αντιμετώπιση μελλοντικών δεσμεύσεων καταβολής παροχών εξόδου από την υπηρεσία.

Συμμετέχοντες είναι τα μέλη ενός προγράμματος παροχών εξόδου από την υπηρεσία αλλά και άλλοι που δικαιούνται παροχές, σύμφωνα με το πρόγραμμα.

Καθαρά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα για παροχές είναι τα περιουσιακά στοιχεία ενός προγράμματος, μείον οι υποχρεώσεις, εκτός από την αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία.

Αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων πληρωμών από ένα πρόγραμμα παροχών εξόδου από την υπηρεσία σε τωρινούς και πρώην εργαζομένους, για υπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί.

Κατοχυρωμένες παροχές είναι παροχές που τα δικαιώματα πάνω σε αυτές, σύμφωνα με τους όρους ενός προγράμματος παροχών εξόδου από την υπηρεσία, δεν εξαρτώνται από τη συνέχιση της εργασιακής σχέσης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Οι οικονομικές καταστάσεις ενός προγράμματος καθορισμένων εισφορών θα πρέπει να περιλαμβάνουν μία κατάσταση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που είναι διαθέσιμα για παροχές και μία περιγραφή των μεθόδων χρηματοδότησης.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών, το ποσό των μελλοντικών παροχών ενός συμμετέχοντος, προσδιορίζεται από τις εισφορές που καταβλήθηκαν από τον εργοδότη, τον συμμετέχοντα ή και τους δύο και από την απόδοση των επενδύσεων του κεφαλαίου. Η υποχρέωση του εργοδότη εξαντλείται συνήθως με τις εισφορές στο φορέα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Στόχος της παρουσίασης στοιχείων από μέρους ενός προγράμματος καθορισμένων εισφορών είναι η περιοδική παροχή πληροφόρησης για το πρόγραμμα και την απόδοση των επενδύσεών του.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται συνήθως με την υποβολή οικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- α) περιγραφή των σημαντικών δραστηριοτήτων κατά την περίοδο και της επίδρασης τυχόν μεταβολών σχετικά με το πρόγραμμα, τα μέλη του και τους όρους και προϋποθέσεις του
- β) καταστάσεις που αναφέρουν τις συναλλαγές και τις αποδόσεις των επενδύσεων κατά την περίοδο, καθώς και την οικονομική κατάσταση του προγράμματος στο τέλος της περιόδου, και
- γ) μία περιγραφή των επενδυτικών πολιτικών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

Οι οικονομικές καταστάσεις ενός προγράμματος καθορισμένων παροχών περιλαμβάνουν είτε:

α) μία κατάσταση που να παρουσιάζει: τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία που είναι διαθέσιμα για παροχές, την αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία, διαχωρίζοντας τις κατοχυρωμένες παροχές και τις μη κατοχυρωμένες και το προκύπτον πλεόνασμα ή έλλειμμα

ή

β) μία κατάσταση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων για παροχές, η οποία περιέχει είτε: γνωστοποίηση αναφορικά με την αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία, διαχωρίζοντας τις κατοχυρωμένες παροχές και τις μη κατοχυρωμένες

ή

παραπομπή σε αυτήν την πληροφόρηση σε συνημμένη αναλογιστική μελέτη. Αν δεν έχει καταρτιστεί αναλογιστική αποτίμηση κατά την ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, τότε θα ληφθεί ως βάση η πλέον πρόσφατη εκτίμηση με γνωστοποίηση της ημερομηνίας της εκτίμησης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

Η αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία βασίζεται στις υπεσχημένες παροχές, σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος για παρασχεθείσες υπηρεσίες, χρησιμοποιώντας είτε τα επίπεδα της τρέχουσας μισθοδοσίας είτε τα επίπεδα της προβλεπόμενης μισθοδοσίας, με γνωστοποίηση της βάσης που χρησιμοποιήθηκε.

Επίσης θα πρέπει να γνωστοποιείται τυχόν επίπτωση κάθε αλλαγής στις αναλογιστικές παραδοχές, που έχει ουσιώδη επίδραση στην αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία.

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΥΠΕΣΧΗΜΕΝΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Η παρούσα αξία των αναμενόμενων καταβολών ενός προγράμματος παροχών εξόδου από την υπηρεσία μπορεί να υπολογιστεί και να απεικονιστεί χρησιμοποιώντας τα τρέχοντα επίπεδα μισθοδοσίας ή τα εκτιμώμενα επίπεδα μελλοντικής μισθοδοσίας μέχρι το χρόνο εξόδου των συμμετεχόντων από την υπηρεσία.

Οι λόγοι που προβάλλονται για την υιοθέτηση της προσέγγισης με την τρέχουσα μισθοδοσία περιλαμβάνουν:

- α) ότι η αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία μπορεί να υπολογιστεί περισσότερο αντικειμενικά από ό,τι με βάση τα εκτιμώμενα επίπεδα της μελλοντικής μισθοδοσίας, γιατί περιλαμβάνει λιγότερες παραδοχές
- β) ότι οι αυξήσεις στις παροχές που οφείλονται σε αύξηση μισθού, αναγνωρίζονται ως δέσμευση του προγράμματος κατά το χρόνο της αύξησης του μισθού και
- γ) ότι το ποσό της αναλογιστικής παρούσας αξίας των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία, που χρησιμοποιεί επίπεδα τρέχουσας μισθοδοσίας, είναι γενικά πιο στενά συνδεδεμένο με το καταβλητέο ποσό σε περίπτωση τερματισμού ή διακοπής του προγράμματος.

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΥΠΕΣΧΗΜΕΝΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Οι λόγοι που προβάλλονται για την υιοθέτηση της προσέγγισης με τη μεγαλύτερη μισθοδοσία περιλαμβάνουν:

- α) ότι η οικονομική πληροφόρηση πρέπει να καταρτίζεται με βάση τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα της οικονομικής οντότητας ανεξάρτητα από τις παραδοχές και εκτιμήσεις που πρέπει να γίνουν
- β) ότι σύμφωνα με τα προγράμματα τελικής πληρωμής, οι παροχές προσδιορίζονται σύμφωνα με μισθούς κατά την ή πλησίον της ημερομηνίας εξόδου από την υπηρεσία. Κατά συνέπεια, οι μισθοί, τα επίπεδα εισφορών και οι αποδόσεις κεφαλαίου, πρέπει να προϋπολογιστούν και
- γ) ότι η παράλειψη ενσωμάτωσης της εκτιμώμενης μελλοντικής μισθοδοσίας, όταν το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης βασίζεται στα μελλοντικά επίπεδα μισθοδοσίας, μπορεί να καταλήξει στη γνωστοποίηση μίας χρηματοδότησης που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματική.

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΥΠΕΣΧΗΜΕΝΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Η αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία, που βασίζεται σε τρέχοντες μισθούς, γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις ενός προγράμματος για να δείξει τη δέσμευση για δουλευμένες παροχές μέχρι την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων.

Η αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία, που βασίζεται σε εκτιμώμενα επίπεδα μελλοντικών μισθών, γνωστοποιείται για να δείξει το εύρος της πιθανής δέσμευσης με βάση τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα, η οποία είναι γενικώς η βάση χρηματοδότησης.

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΕΩΝ

Στις περισσότερες των περιπτώσεων, οι αναλογιστικές αποτιμήσεις δεν γίνονται συχνότερα από κάθε τρία χρόνια. Αν κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων δεν έχει γίνει αναλογιστική αποτίμηση, χρησιμοποιείται ως βάση η πιο πρόσφατη αποτίμηση με γνωστοποίηση της ημερομηνίας αποτίμησης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Υπάρχουν τρεις μορφές παρουσίασης:

α) Στην οικονομική αναφορά περιλαμβάνεται κατάσταση που αναφέρει τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα για παροχές, την αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία και το προκύπτον πλεόνασμα ή έλλειμμα. Επίσης, μπορεί να συνοδεύεται από αυτοτελή αναλογιστική έκθεση η οποία δικαιολογεί την αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

β) Η οικονομική αναφορά περιλαμβάνει κατάσταση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων για παροχές και κατάσταση μεταβολών στα διαθέσιμα για παροχές καθαρά περιουσιακά στοιχεία. Η αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία γνωστοποιείται με σημείωση επί της αναφοράς αυτής.

Επίσης, μπορεί να συνοδεύονται από αναλογιστική έκθεση η οποία δικαιολογεί την αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

γ) Η οικονομική αναφορά περιλαμβάνει κατάσταση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που είναι διαθέσιμα για παροχές και ανάλυση των μεταβολών στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα για παροχές, με την αναλογιστική παρούσα αξία των υπεσχημένων παροχών εξόδου από την υπηρεσία να περιέχεται σε μια χωριστή αναλογιστική έκθεση.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι επενδύσεις του προγράμματος παροχών εξόδου από την υπηρεσία θα εμφανίζονται σε εύλογη αξία.

Στην περίπτωση των διαπραγματεύσιμων χρεογράφων εύλογη αξία είναι η τρέχουσα αξία.

Όταν κατέχονται επενδύσεις προγραμμάτων, για τις οποίες δεν είναι δυνατή η εκτίμηση της εύλογης αξίας, θα γνωστοποιείται ο λόγος για τον οποίο δεν χρησιμοποιείται η εύλογη αξία.

Όσα χρεόγραφα έχουν καθορισμένη αξία εξόφλησης και έχουν αποκτηθεί για να αντικρίζουν τις δεσμεύσεις του προγράμματος ή συγκεκριμένα μέρη αυτού, μπορεί να εμφανίζονται με ποσά βασιζόμενα στην τελευταία αξία εξόφλησης, υποθέτοντας μια σταθερή απόδοση μέχρι τη λήξη.

Στην έκταση που οι επενδύσεις εμφανίζονται σε ποσά διαφορετικά από την τρέχουσα ή εύλογη αξία, γνωστοποιείται κατά κανόνα και η εύλογη αξία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δ.Λ.Π. 26, Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (I.A.S.B.)

Νεγκάκης, Χ. (2015), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς: Θεωρία και Εφαρμογές

Ντζανάτος Δημήτριος, (2008), «Τα Δ.Λ.Π. με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα Ελληνικά», Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

Grant Thornton (2009), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, Grant Thornton, Αθήνα

Mackenzie, B., Coetsee, D., Njikizana, T., Chamboko, R., Colyvas, B. and Hanekom, B. (2013), Wiley IFRS 2013: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards, Wiley